

SAKSAN EU-PUHEENJOHTAJAKAUSI 1.7.-31.12.2020; SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN SEKTORIN PRIORITEETIT

Saksa toimii Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajana 1.7.-31.12.2020. Saksan puheenjohtajakausi käynnistyy ennennäkemättömässä tilanteessa, jossa COVID-19 –pandemia on mullistanut toimintaympäristön sekä Euroopassa että muualla maailmassa. Saksa on kevään 2020 aikana sopeuttanut puheenjohtajuusohjelmaansa ja kokouskalenteriaan muuttuneeseen tilanteeseen. Saksan kausi käynnistää uuden puheenjohtajuustrion, johon kuuluu Saksan lisäksi Portugali ja Slovenia.

Institutionaalisina asioina Saksan kaudella keskeisinä ovat neuvottelut koskien monivuotista rahoituskehystä (MFF) ja elpymisvälinettä. EU:n ja UK:n tuleva suhteen osalta tavoitteena on saavuttaa sopu viimeistään lokakuussa 2020. Keskeinen uusi institutionaalinen kysymys Saksan kaudella tulee olemaan konferenssi Euroopan tulevaisuudesta (Conference on the Future of Europe), jonka osalta Saksan tavoitteena on saada toimielinten väliset neuvottelut päätökseen ja päästä käynnistämään konferenssi alkusyksystä.

Terveys- ja lääkeasiat

Odotetusti COVID-19 –kriisi näkyy voimakkaasti Saksan puheenjohtajakaudella, jonka keskeisimpänä prioriteettina on vastata COVID-19-pandemian tuomiin haasteisiin. Kriisin vaikutusten käsittely tulee olemaan merkittävässä roolissa koko puheenjohtajuustrion (DE-PT-SI) ajan. Terveysagendalla merkittävässä roolissa ovat neuvottelut EU:n uudesta terveysalan toimintaohjelmasta (EU4Health Programme), josta käydään heti kauden alussa neuvotteluita ja pyritään löytämään sopu viimeistään syyskuussa. Terveyssektorin muista lainsäädäntöasioista agendalle Saksan kaudella nousee terveysteknologian arviointia (HTA) koskeva asetusehdotus. Kiireelliseen käsittelyyn tuotiin asetusehdotus, jolla nopeutetaan muuntogeenisiä organismeja (GMO) sisältävillä COVID-19-rokotteilla ja -lääkkeillä tehtäviä klinisiä lääketutkimuksia. Tämä poikkeusasetus hyväksyttiin jo heinäkuussa.

Saksa suunnittelee laaja-alaisia päätelmiä COVID-19-kriisin opetuksista terveys- ja lääke sektorilla. Keskeisiä Saksan omia painopisteteemoja ovat lääkkeiden saatavuus ja EU:n strategisen autonomian kehittäminen lääkealalla, EU:n pandemiavalmiuden parantaminen (ml. Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskuksen, ECDC:n vahvistaminen) sekä digitaalinen terveys ja erityisesti terveystietojen käyttö (European Health Data Space). Lisäksi Saksa jatkaa kaudellaan Suomen käynnistämää useamman EU-puheenjohtajamaan yhteishanketta EU:n roolin vahvistamiseksi globaalissa terveysyhteistyössä. Aihe on entistä ajankohtaisempi Yhdysvaltojen ilmoitettua eroavansa Maailman terveysjärjestö WHO:sta. Loppusyksystä odotetaan komissiolta uutta EU-lääkestrategiaa ja -syöpätoimintaohjelmaa.

Saksan kauden epävirallinen terveysministereiden videokokous järjestetään 16.7. Virallinen terveysneuvosto pidetään 2. joulukuuta Brysselissä. Lisäksi puheenjohtaja järjestää koronatilanteen salliessa korkean tason konferenssin digitaalisesta terveydestä 11. marraskuuta Berliinissä sekä asiantuntijakonferensseja.

Sosiaali- ja sukupuolten tasa-arvoasiat

Saksa korostaa kaudellaan myös EU:n talouden perustan ja sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamista. Sosiaalisektorilla painopisteinä ovat mm. sosiaalinen Eurooppa, vastuu globaaleissa arvoketjuissa, ihmiskeskeinen työ, sukupuolten tasa-arvo sekä solidaarisuus heikoimmassa asemassa oleville. Saksa korostaa, että COVID-19 –kriisin aikana sosiaali- ja työllisyyssektoreiden merkitys EU:ssa on entisestään

kasvanut. Saksa nostaa lisäksi esille mm. kausityöntekijöiden suojelun sekä naisiin kohdistuvan väkivallan, ml. EU:n liittymisen Istanbulin sopimukseen.

Saksan kauden aikana odotetaan komissiolta aloitetta eurooppalaisesta vähimmäispalkkapuitteistoista. Vielä ei ole selvillä, antaako komissio lainsäädännöllisen ehdotuksen vai suosituksen. Aloite on kuitenkin työllisyys- ja sosiaalipolitiikan sektorilla merkittävä ja tärkeä painopiste Saksan ja sitä seuraavien neuvoston puheenjohtajien kausilla. Lisäksi komission on määrä julkaista syksyllä naisten ja miesten välisiä palkkaeroja koskeva aloite sekä työsuojelusektorilla syöpädirektiivin uudistamispaketin neljäs erillisdirektiivi. Minimistandardien kehittämisteemaan liittyy puolestaan merkittävä keskustelunavaus minimitoimeentulosta; kyseessä on Saksan yksi sosiaalisektorin pääteema, jonka yhteydessä Saksa korostaa erityisesti köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemistä kaikkialla EU:ssa.

Neuvoston päätelmät Saksa valmistelee mm. minimitoimeentulojärjestelmistä, kausityöntekijöiden oikeuksista, sukupuolten välisistä palkkaeroista sekä ikääntyneiden digi-oikeuksista ja –osallisuudesta. Lisäksi Saksa on ilmoittanut jatkavansa instituutioiden välisiä trilogi-neuvotteluja sosiaaliturvan koordinaatiosäännösten päivittämistä koskevasta asetusehdotuksesta, sekä – mikäli maiden kannoissa tapahtuu muutoksia – edistävänsä direktiiviesitystä koskien sukupuolten tasapuolista edustusta pörssiyritysten johdossa

Saksa avaa kautensa epävirallisella työ- ja sosiaaliministerien videokokouksella 17.7. Saksan kauden viralliset ministerineuvoston kokoukset pidetään työ- ja sosiaaliministerien kokoonpanossa fyysisesti 13.10.2020 Luxemburgissa sekä 3.12.2020 Brysselissä, mikäli covid-19 –pandemiatilanne sallii. Puheenjohtajamaa kutsuu työ- ja sosiaaliministerit myös epäviralliseen kokoukseen Berliiniin 2.-3.11. ja sukupuolten tasa-arvosta vastaavat ministerit epäviralliseen kokoukseen puolestaan Potsdamiin 19.-20.11. Tämän lisäksi Saksa järjestää mm. sosiaalista Eurooppaa, sukupuolivähemmistöjä sekä ikääntyneitä ja digitalisaatiota koskevat korkean tason konferenssit.